

Zkoušky v Systému certifikace a vzdělávání účetních v ČR („systém certifikace“) se konaly v řádně vyhlášeném termínu 9. – 15. prosince 2017 v prostorách ICÚ, a.s. (Praha 1, Hybernská 24). Zkoušek se zúčastnilo celkem 166 adeptů systému certifikace, z nichž 111 absolvovalo zkoušku/y úspěšně. Celková úspěšnost dosáhla v tomto termínu 66,87 % (k úspěšnému zvládnutí zkoušky bylo ve všech disciplínách potřeba získat minimálně 50 bodů z maximální bodové dotace 100 bodů v časovém limitu tří hodin). Následující tabulka uvádí průměrnou úspěšnost (v %), které bylo dosaženo u zkoušek konaných v období prosinec 2012 – prosinec 2017 (na webových stránkách ICÚ je v rubrice certifikace – zkoušky k dispozici přehled úspěšnosti certifikačních zkoušek až do prosince 2008).

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
66,87	56,64	61,27	59,89	59,53	69,06	64,48	71,67	68,25	58,58	68,80

Dne 25. 1. 2018 byly výsledky zkoušek schváleny Komitétem pro certifikaci a vzdělávání SÚ, a následně byly dne 29. 1. 2018 zveřejněny, a to písemnou formou (výpis z evidence zkoušek) a dále na webových stránkách ICÚ, a.s. www.icu-praha.cz v přehledu zkoušek na příslušných registračních kartách. Hodnocení zkoušek, příp. jejich jednotlivých částí, vč. postřehů, upozornění na nejčastější chyby a doporučení zkušební komisařů, které by měly pomoci adeptům při jejich další přípravě, jsou uvedeny níže u jednotlivých disciplín.

ZKOUŠKA Č. 1 – ÚČETNICTVÍ PRINCIPY A TECHNIKY

Zkoušku absolvovalo 21 adeptů systému certifikace, 15 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
71,43	55,56	43,75	47,37	79,31	58,62	32,43	63,64	52,00	50,00	68,00

Maximálně bylo dosaženo 67 bodů, minimálně bylo přiděleno 32 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozděleno do třech částí – testové otázky, otázky s volnou odpovědí a příklady.

V rámci *testových otázek* (výběr správné odpovědi z několika nabízených variant) bylo možné získat maximálně 20 bodů za dvacet otázek, přičemž výsledné průměrné hodnocení této části zkoušky bylo necelých 14 bodů (rozpětí přiděleného bodového hodnocení 10 – 19 bodů; úspěšnost této části zkoušky 67 %). Všichni účastníci zkoušky dosáhli v této části alespoň na polovinu dostupných bodů. Vyjma otázky č. 18, kde bylo úkolem určit ze zadaných skutečností výši rezerv, se chybovalo ve všech otázkách. Více jak polovina zúčastněných chybovala v otázce č. 4 (za zadaných tvrzení určit to, které neplatí pro mikro účetní jednotku, která nemá povinný audit účetní závěrky), v otázce č. 7 (co patří do položky Úpravy hodnot v provozní oblasti), v otázce č. 9 (jak se projeví pokles ceny pozemku v účetní závěrce) a v otázce č. 15 (jak jsou v rozvaze vykázány vlastní akcie dočasně držené účetní jednotkou). Častěji se chyby objevily také v otázce č. 16, kde bylo úkolem ze zadaných informací určit výši zisku/ztráty z prodeje podílu v přidruženém podniku a v otázce č. 8, kde bylo úkolem určit položku, která není součástí výkazu zisku a ztráty v účelovém členění.

V části *otázek s volnou odpovědí* mohli uchazeči získat maximálně 10 bodů za čtyři otázky. Průměrně byly v této části zkoušky dosaženy necelé 4 body (bodové rozpětí 2 – 6 bodů), úspěšnost v této části zkoušky dosáhla pouhých 38 %. V této části zkoušky dosáhlo alespoň na polovinu možné bodové dotace pouze 7 uchazečů. Problémy činily tentokrát všechny otázky. Téměř nikdo nebyl schopen odpovědět úplně správně na otázku, co je předmětem účetnictví. Druhá otázka, kde bylo úkolem uvést rozdíl mezi účtováním zásob způsobem A a B se zdála být ještě obtížnější. V několika případech se objevila i záměna obou způsobů. Podmínky pro tvorbu rezervy na restrukturalizaci nebyl schopen uvést téměř nikdo, stejně jako vyjmenovat položky výkazu zisku a ztráty v účelovém členění (více jak polovina posluchačů nezískala ani částečné bodové hodnocení, přičemž většina z nich se o odpověď na tuto otázku ani nepokusila; plný počet bodů za tuto otázku získalo pět uchazečů). Objevila se i odpověď, ve které byl výkaz uveden vč. označení jednotlivých řádků, což samozřejmě nikdy není požadováno, ale bohužel se jednalo o druhové členění. Výkaz zisku a ztráty v účelovém členění je dlouhodobým problémem, ať se jedná o testové otázky, otázky s volnou odpovědí, či příklady.

Stěžejní část zkoušky byla tvořena čtyřmi příklady. Maximálně bylo možné přidělit 70 bodů, průměrně bylo dosaženo výsledku 33 body, tedy 47% úspěšnost řešení v této části zkoušky (min. hodnocení v této části zkoušky bylo 20 bodů, maximální pak 43 bodů).

Úkolem v příkladu č. 1 bylo zaúčtování zadaných transakcí a sestavení výkazu zisku a ztráty v druhovém členění. Maximálně bylo možné za úplně a správné řešení tohoto příkladu přidělit 22 bodů, průměrně bylo dosaženo 11 bodů (51% úspěšnost), přičemž nejméně bylo uděleno 5, nejvíce pak 17 bodů. Většina uchazečů bez větších obtíží zvládla účtování, nikoli však sestavení požadovaného výkazu, namísto toho byl např. uváděn účet zisků a ztrát, nebo byl výkaz zcela vynechán, což nemohlo být hodnoceno jako správné řešení.

Příklad č. 2 byl zaměřen na sestavení přehledu o peněžních tocích v provozní činnosti. Úspěšnost řešení tohoto příkladu dosáhla 15 % (z maximální bodové dotace 14 bodů byly průměrně přiděleny pouze 2 body, rozpětí 0 – 7 bodů). V pěti případech vůbec nedošlo k pokusu o jakékoli řešení. Někteří si buď nepřčetli důkladně zadání, nebo zcela automaticky uváděly i položky, které se nevztahují k provozní činnosti. Objevila se i řešení, kde uchazeči dospěli u konkrétních položek ke správným číselným hodnotám, ale chybně uvedli „znaménka“, tedy vykázali chybně dopad do cash flow. Problémy činil i výpočet odpisů a výsledku hospodaření.

Úkolem ve třetím příkladu bylo sestavení finální podoby rozvahy a vyčíslení výsledku hospodaření běžného účetního období, přičemž formulář rozvahy byl k dispozici. Průměrným bodovým ziskem bylo 9 bodů z devatenácti možných (body udělovány v rozmezí 3 až 19 bodů). Úspěšnost řešení tohoto příkladu dosáhla 48 %. Problémy se objevovaly zejm. v souvislosti s určením VH za běžné období, ale standardně také v rozlišení závazku z úvěru na dlouhodobou a krátkodobou část, dále pak s vyčíslením pohledávek a položek časového rozlišení a daňových závazků a pohledávek nebo obchodních podílů.

Úkolem ve čtvrtém příkladu bylo označit u zadaných položek, zda se jedná o oběžná a/nebo krátkodobá aktiva. Průměrně bylo dosaženo 10 bodů z patnácti možných (úspěšnost tohoto příkladu téměř 69 %), body byly udělovány v rozpětí 4 – 14 bodů. Uchazeči si s tímto příkladem poradili dobře, jednalo se o nejuspěšnější část zkoušky. Chyby se vyskytly např. u položky odložené daňové pohledávky, která byla určována jako krátkodobá, nebo že nepatří mezi oběžná aktiva, označení peněžních prostředků na bankovním účtu jako položky, která není krátkodobá, dále u úroku za běžné období splatného spolu s jistinou za tři roky.

V rámci přípravy lze opakovaně doporučit soustředit se na výkazy, jejich strukturu, pochopení vazeb mezi nimi a schopnost výkazy sestavit. Neměla by být ovšem opomíjena ani „teorie“, neboť stále je v části otázek, ať již testových či s volnou odpovědí, přidělováno poměrně nízké hodnocení, byť jsou cíleny na základní souvislosti, které by měl mít adepty certifikace zvládnuty.

ZKOUŠKA Č. 2 – PRÁVO

Zkoušku absolvovalo 14 adeptů systému certifikace a 11 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
78,57	25,00	55,56	77,14	58,82	68,57	60,71	86,36	65,38	52,63	70,00

Maximální počet dosažených bodů byl 83 (osmdesátibodovou hranici překročil ještě jeden další adept), minimálně bylo naopak uděleno 31 bodů.

Zkouškové zadání obsahovalo testové otázky, kde volili uchazeči správnou odpověď z několika nabízených variant, otázky s volnou odpovědí a otázky, u kterých bylo do předloženého textu třeba doplnit správnou odpověď. Skladba jednotlivých otázek byla následující:

Základní principy EU:	1 otázka
Trestní právo:	1 otázka
Občanské právo procesní:	1 otázka
Úpadkové právo:	1 otázka
Finanční právo – správa daní a poplatků:	1 otázka
Správní právo:	1 otázka
Pracovní právo:	7 otázek
Občanské právo hmotné:	7 otázek
Obchodní právo/právo obchodních korporací:	5 otázek
Cenné papíry:	4 otázky
Nemocenské pojištění	1 otázka

Otázky směřovaly k ověření základních znalostí uchazečů ze všech hlavních oborů práva soukromého a dále k ověření schopností uchazečů jejich znalosti v těchto oborech prakticky aplikovat. Z oborů práva veřejného byl testován obor práva trestního, správního a práva finančního, z něj pak daňové řízení podle daňového řádu. Dále byla zařazena otázka k ověření základních znalostí úpadkového práva.

Uchazeči byli tentokrát na zkoušku dobře připraveni, polovina ze zúčastněných překonala šedesátibodovou hranici.

Překvapivě poměrně neúspěšnou byla otázka z oblasti pracovního práva, kdy, resp. v jakých oblastech, je zaměstnavatel povinen dodržet rovné zacházení vůči zaměstnancům, a dále otázka, kde měli uchazeči uvést rozdíl mezi založením a vznikem pracovního poměru, resp. jakými způsoby může dojít k založení pracovního poměru. Naopak se téměř nechybovalo v otázce, kdy lze v pracovněprávním vztahu sjednat ve vztahu k zaměstnanci povinnost zaplatit smluvní pokutu. Větší chybovost byla zaznamenána dále u otázky na náhradu škody způsobené zaměstnancem, resp. u podotázek – který ze dvou základních způsobů náhrady škody má ze zákona přednost a v jakém poměru se podílejí na náhradě škody zaměstnanci, kteří škodu způsobili společně, aniž by měli uzavřenou dohodu o odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách. S dolní hranicí pro uzavření dohody o odpovědnosti za ztrátu svěřených věcí již problémy nebyly, a taktéž u otázky týkající se doručení výpovědi.

Obecně lze říci, že tentokrát činily největší problémy otázky z oblasti občanského práva, ať se jednalo o určení promlčecí doby v případě práva na zaplacení kupní ceny, zásady, na kterých je založen nový občanský zákoník, příkladů právnických osob veřejného práva, nebo určení pojmu užitek a plod.

Z oblasti obchodního práva činila problém otázka, ve které bylo úkolem uvést, jak se dělí zisk a ztráta v případě zadaných skupin společníků konkrétních obchodních společností, přičemž se jednalo o veřejnou obchodní společnost, která uchazeče „nepotrápila“, a komanditní společnost, která možná uchazeče překvapila, byť by určitě měla patřit k základním znalostem. Problémy činilo také určení formy rozdělení, některým (byly to však ojedinělé případy) i výše základního kapitálu akciové společnosti. Úkolem další z otázek z oblasti práva obchodních korporací, která překvapivě činila uchazečům potíže, bylo doplnit zadané věty o právnických osobách – někteří uchazeči nevěděli, jaké společnosti řadíme mezi osobní obchodní společnosti, a mnohým adeptům činila potíže druhá podotázka, kde bylo úkolem určit, kterou z obchodních společností lze založit za jiným účelem než k podnikání, kdy poměrně častou odpovědí bylo družstvo.

Z další testované oblasti činilo některým uchazečům problém vymezení kmenové akcie.

Určitě nejhorší výsledky byly zaznamenány u poslední otázky (nemocenské pojištění).

Z celkového pohledu byly výsledky prosincové zkoušky dobré, uchazeči získali i poměrně vysoké dílčí bodové hodnocení (alespoň ve srovnání s posledními předchozími termíny).

ZKOUŠKA Č. 3 – KMIT

Zkoušky se zúčastnili 4 adepti systému certifikace, 3 pak s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
75,00	100,00	62,50	33,33	72,73	100,00	83,33	88,89	60,00	80,00	35,71

Minimální počet dosažených bodů činil 9, maximum přiděleného hodnocení činilo 88 bodů.

Zkouškové zadání obsahovalo tradičně pět testových otázek (požadována volba správné odpovědi z několika nabízených variant), dvě otázky s volnou odpovědí a šest příkladů.

Výsledky *testových otázek* byly průměrné. Maximálně bylo možné v této části zkoušky dosáhnout 10 bodů, přičemž průměrná úroveň dosažených bodů činila necelých 6 bodů (body přidělovány v rozpětí 2 – 8). Maximum v této části bodového hodnocení zkoušky nezískal žádný řešitel.

V části otázek s volnou odpovědí bylo možné přidělit maximálně 10 bodů, průměrně bylo dosaženo 6 bodů (rozpětí přiděleného hodnocení kolísalo mezi 3 až 8 body). Vysloveně komplikovaná otázka z pohledu úspěšnosti řešení se nejevila žádná z otázek.

V poslední části zkoušky, kterou tvořilo šest příkladů, mohli uchazeči získat až 80 bodů. Průměrně bylo dosaženo 53 bodů (výsledky se u uchazečů pohybovaly od 4 do 73 bodů). Výsledky u jednotlivých příkladů byly rozloženy vcelku vyváženě (žádný příklad se neprojevil jako vyloženě neřešitelný, případné chyby byly rozloženy rovnoměrně – vyjma neúspěšného řešitele, který několik příkladů vynechal).

ZKOUŠKA Č. 4 – MANAŽERSKÁ EKONOMIKA

Zkoušky se zúčastnili 4 adepti systému certifikace, úspěšně zkoušku absolvovali 2 z nich. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
50,00	100,00	66,67	63,64	0,00	100,00	100,00	77,78	85,71	61,54	66,67

Celkem bylo minimálně přiděleno 7 bodů, nejvíce pak 79 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozděleno na tři části – 20 testových otázek, kde bylo úkolem zvolit správnou odpověď z nabízených variant (maximální bodová dotace 20 bodů); 10 otázek s volnou odpovědí (maximální bodová dotace 20 bodů; maximální bodová dotace jedné otázky 2 body); 8 příkladů (maximální dotace 60 bodů).

Testové otázky byly zvládnuty mírně nadprůměrně; bodové rozpětí přiděleného hodnocení se v této části zkoušky pohybovalo od 7 do 18 bodů, průměrně bylo dosaženo výsledku 12 bodů. Chyby se vyskytovaly průřezově, více však v otázce č. 4 (základní předpoklady monopolistické konkurence), ale také v otázce č. 9 (jak se projeví růst peněžní zásoby v krátkém období), či otázky z oblasti hodnocení investičních projektů.

Druhá část zkoušky – *otázky s volnou odpovědí* – nebyla tentokrát zvládnuta dobře. Hodnocení bylo přiděleno v rozpětí od 0 do 8 bodů; průměrně byly dosaženy pouze 4 body, což odpovídá úspěšnosti necelých 19 %. Opětovně lze říci, že se chybovalo ve všech otázkách, což je zřejmé i z výsledku této části zkoušky, všichni uchazeči pak chybovali v otázce č. 5 (vztah změny důchodu u nezbytných a luxusních statků v souvislosti s důchodovou elasticitou poptávky), otázce č. 6 (kritéria pro zařazení firmy mezi střední účetní jednotky podle zákona o účetnictví), otázce č. 8 (současná hodnota anuitních plateb) a otázce č. 9 (vnitřní výnosové procento). Větší problém se vyskytl také u otázky, která cílila na podstatu výkonových odpisů.

V závěrečné části, ve které byly zařazeny *příklady*, dosáhli uchazeči průměrného výsledku 26 bodů (rozpětí dosažených bodů 0 – 53) – úspěšnost této části zkoušky 44 %. Nízká úspěšnost byla ovšem ovlivněna dvěma testy, které neuspěly, neboť v jednom případě nedošlo k řešení příkladů vůbec, ve druhém případě byly výsledky velmi slabé. Naopak úspěšní řešitelé se s touto částí zkoušky vypořádali lépe, když dosáhly průměrného hodnocení 47 bodů, čemuž by odpovídala úspěšnost 79 %. Chyby, které se objevovaly v této části zkoušky lze shrnout následovně – chyběly požadované interpretace výsledků, někteří měli problém s kategoriemi zisku (EBIT), ale i s bodem zvratu.

ZKOUŠKA Č. 5 – DANĚ

Zkoušku absolvovalo 39 adeptů systému certifikace, 33 z nich u zkoušky uspělo. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
84,62	93,75	85,71	89,47	69,57	77,27	80,85	50,00	84,21	42,11	81,82

U zkoušky bylo dosaženo maxima 97 bodů, nejnižší výsledné hodnocení činilo 17 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozvrženo do tří částí – testové otázky, dílčí příklady/otázky s volnou odpovědí, strukturované příklady.

V části *testových otázek* bylo zařazeno deset otázek, u kterých měli uchazeči označit správnou odpověď z nabízených tvrzení. Z maximálního počtu 10 bodů bylo průměrně dosaženo téměř 8 bodů, čemuž odpovídá úspěšnost 75 % (rozpětí 2 – 10 bodů). Testové otázky byly zacíleny průřezově na témata sylabu, vč. témat, u kterých je vyžadována přehledová znalost. Chyby se vyskytly téměř ve všech otázkách, nejčastěji pak ale u otázky č. 1 (příznání k dani z nabytí nemovitých věcí) a č. 10 (solidární zvýšení daně).

Ve druhé části zkoušky, kterou tvořilo *6 dílčích příkladů/otázek s volnou odpovědí*, dosáhlo průměrné hodnocení 13 bodů z 25 možných (rozpětí 2 – 23 bodů). Úspěšnost této části zkoušky dosáhla 52 %. Zařazeny byly otázky z oblasti daně z příjmů, daně z přidané hodnoty, majetkových daní, silniční daně, spotřebních daní a správy daní. Chyby se vyskytovaly průřezově ve všech otázkách – evidentně někteří nebyli tak dobře připraveni v oblasti spotřebních daní, silniční daně, ale chybovalo se i v určení data uskutečnění zdanitelného plnění. Standardním problémem je v této části zkoušky výpočet čisté mzdy.

Poslední část zkoušky byla tvořena *čtyřmi strukturovanými příklady* a cílila na stěžejní oblasti – DZP FO, DZP PO a DPH, dále byl zařazen příklad na výpočet odpisů. Průměrné hodnocení této části zkoušky bylo 44 bodů (maximum 65 bodů), bodové rozpětí přiděleného hodnocení 4 – 62 bodů (úspěšnost této části zkoušky 67 %).

Strukturovaný příklad 1 byl zaměřen na daň z příjmů fyzických osob. Příklad řešili až na jednu výjimku všichni účastníci zkoušky. Průměrné bodové hodnocení tohoto příkladu dosáhlo 13 bodů, přičemž polovinu a více

dostupných bodů získalo všech 16 uchazečů (maximum, které bylo možné získat: 20 bodů; rozpětí přiděleného bodového hodnocení 0 – 20 bodů, na plný počet bodů dosáhli tři uchazeči). Větší či menší problémy se objevily zejm. v určení dílčích základů daně, v určení položek, které nejsou předmětem daně, uplatnění slev na dani, někdo opomenul uvedení data pro podání daňového přiznání.

Strukturovaný příklad 2 cílil na daň z příjmů právnických osob. Příklad řešili všichni uchazeči – průměrné hodnocení, kterého bylo dosaženo u tohoto příkladu, bylo 15 bodů (maximálně bylo možné dosáhnout 20 bodů; rozpětí přiděleného bodového hodnocení 1 – 20 bodů; na maximum dosáhli dva uchazeči; úspěšnost řešení tohoto příkladu 75 %). Chyby se vyskytovaly zejména v určení položek zvyšujících/snižujících výsledek hospodaření pro účely tvorby základu daně, v položkách odčitatelných od základu daně, občas se vyskytlo vynechání výpočtu zálohy na DZP a určení splatnosti záloh.

Strukturovaný příklad 3 byl zaměřen na daň z přidané hodnoty. Příklad měl maximální bodovou dotaci 20 bodů, průměrné hodnocení tohoto příkladu dosáhlo počtu 13 bodů (rozpětí udělených bodů 0 – 20; na maximum dosáhli tři řešitelé), úspěšnost řešení dosáhla 67 %. Ve dvou případech zůstal tento příklad zcela bez řešení. Chybovalo se zejm. v určení položek, které nejsou předmětem daně či jsou plněním osvobozeným od daně, v určení, zda se jedná o plný nebo krácený odpočet.

Poslední oblastí, která byla zařazena do této části zkoušky, byly *daňové odpisy (příklad 4)*. Úplným a správným řešením tohoto příkladu bylo možné získat 5 bodů, průměrným hodnocením byly 3 body (rozpětí udělených bodů 0 – 5), úspěšnost řešení tohoto příkladu 68 %. Ve třech případech bylo uděleno nulové hodnocení, ostatní se s příkladem vypořádali s menšími či většími obtížemi.

Výsledky prosincové zkoušky lze považovat za velice úspěšné. Naprostá většina byla u zkoušky úspěšná, ale zároveň šlo v mnoha případech o vynikající výsledek, neboť překonání osmdesáti či dokonce devadesátibodové hranice není obvyklým jevem.

ZKOUŠKA Č. 6 – FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ A VÝKAZNICTVÍ

Zkoušku absolvovalo 41 adeptů systému certifikace, 17 z nich s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
41,46	29,03	54,84	27,27	20,00	46,51	40,00	67,57	34,09	39,34	44,83

Nejméně bylo přiděleno 17 bodů, nejlepším výsledkem bylo 77 bodů. Stejně jako v případě červnové zkoušky, bylo i tentokrát 36 % účastníků hodnoceno 40ti a méně body.

Zkouška byla rozdělena do tří částí – testové otázky (maximum 10 bodů za deset otázek), strukturované příklady (maximum 40 bodů za čtyři příklady) a souvislé příklady (maximum 50 bodů za dva příklady).

Úspěšnost odpovědí na *testové otázky* byla mírně nadprůměrná (60 %; body přidělovány v rozpětí 4 – 9 bodů, alespoň na polovinu dostupných bodů nedosáhlo sedm uchazečů). Často objevovala chybná odpověď na otázku, kdy zákon o účetnictví zakazuje vyplácení podílů na zisku, kde správně mělo být „v případě vykazování nákladů na vývoj“. Problémy činila i otázka týkající se ztráty ze snížení hodnoty nebo otázka co je finančním aktivem podle IFRS. V rámci této části zkoušky se testují základní znalosti a uchazeči by tedy v této části zkoušky měli spíše získávat, nikoli ztrácet body.

V rámci strukturovaných dílčích příkladů bylo možné dosáhnout maxim 40ti bodů, přičemž dosaženo bylo pouze 21 bodů. Body byly přidělovány od 2 do 36, alespoň na polovinu možné bodové dotace dosáhlo 25 uchazečů.

První dílčí příklad, kde bylo úkolem vyčíslit položky konsolidované rozvahy, ukázal značné rozdíly v připravenosti uchazečů. Někteří posluchači tuto problematiku zvládli na výbornou a získali plný počet bodů (šest uchazečů), zatím co řada posluchačů nebyla schopna ani jednoduché položky vyřešit správně (nulové hodnocení za tento příklad bylo uděleno pětkrát). Zadání odpovídalo příkladům v doporučené literatuře, což se ale v řešení některých uchazečů bohužel neprojevovalo. Největší problém činil výpočet konsolidačního rozdílu a menšinových podílů. Průměrně bylo za tento příklad dosaženo 7 bodů, více jak polovinu dostupných bodů získalo 16 uchazečů. Příklad zaznamenal úspěšnost 47 %.

Dílčí příklad č. 2 byl zacílen na problematiku dlouhodobého nehmotného majetku podle IFRS, a patřil k těm méně úspěšným. Ačkoliv příklady byly velmi podobné příkladům v doporučené literatuře, většina posluchačů měla problém se samotným určením, zda se jedná o dlouhodobý majetek nebo o náklady. Někteří tedy nebyli schopni aplikovat základní pravidla pro nehmotný majetek. Průměrně bylo dosaženo necelých pěti bodů, úspěšnost řešení tohoto příkladu dosáhla 47 %. Body byly udělovány v rozpětí 0 (v jednom případě) – 10 (ve dvou případech). Dvacet uchazečů dosáhlo alespoň na polovinu bodů, které bylo možné za tento příklad přidělit.

Třetí dílčí příklad zaměřený na přeměny byl možná největším překvapením. Úkol nezacházel do žádných dramatických detailů, bylo požadováno vyjmenovat druhy přeměn, uvést co je to goodwill a oceňovací rozdíl, resp. jaký je mezi nimi rozdíl, a za jakých okolností u přeměn vznikají. Ne jednou zněla odpověď na druhy přeměn „koupě obchodního závodu (příp. podniku)“. Pozoruhodnější je však skutečnost, že někteří posluchači neznají rozdíl mezi goodwillem a oceňovacím rozdílem, někteří zřejmě neznají tyto položky vůbec. Tyto položky souvisí nejen s přeměnami, ale i s vklady a koupí obchodního závodu, a vykazují se již celou řadu let. V testech se objevila nejedna zajímavá odpověď včetně odpovědi, že goodwill se vyazuje pouze při konsolidaci a oceňovací rozdíl při koupi nebo že goodwill je rozdíl záporný a oceňovací rozdíl kladný. Body byly přidělovány od 0 do plného počtu 4 bodů (na ten však dosáhli pouze dva uchazeči). Pětkrát byla udělena nula, z toho ve čtyřech případech nebyla odpověď vůbec uvedena. Pouze 17 uchazečů získalo alespoň polovinu dostupných bodů. Průměrně bylo dosaženo necelých dvou bodů, čemuž odpovídá úspěšnost 41 %.

Poslední dílčí příklad byl zaměřen na problematiku odepisování dlouhodobého hmotného majetku podle IFRS, a patřil k lepším částem zkoušky, většina uchazečů ho zvládla velmi dobře. Chyby vycházely možná jen z nepozornosti – chybné určení pořizovací ceny, špatně stanovené doby odepisování (místo 6 měsíců 5 měsíců) a v souvislosti se zůstatkovou cenou její nezahrnutí do nákladů. Průměrně bylo dosaženo výsledku 8 bodů (70% úspěšnost), body přidělovány v rozpětí 0 – 11. Na plný počet bodů dosáhlo 11 uchazečů, naopak žádný bod za tento příklad nezískali čtyři uchazeči. Třicet uchazečů získalo v případě tohoto příkladu alespoň polovinu možného bodového ohodnocení.

Dva komplexní příklady byly cíleny na rozvahu a přehled o změnách ve vlastním kapitálu, a na přehled o peněžních tocích. Průměrně bylo v této části zkoušky dosaženo necelých 19ti bodů (5 – 35 bodů), přičemž pouze 10 uchazečů dosáhlo alespoň na polovinu možné bodové dotace (tedy alespoň 25 bodů). Úspěšnost stěžejní části zkoušky tak dosáhla pouhých 38 %.

Úkolem v *prvním příkladu* bylo vyčíslit a okomentovat vliv zadaných skutečností na položky pasiv ke konci běžného účetního období a sestavit přehled o změnách ve vlastním kapitálu. Největším problémem se ukázalo právě sestavení přehledu o změnách ve vlastním kapitálu. Obdobný problém je vidět i v praxi, kdy tento přehled je sestaven pouze formálně (počáteční stav + přírostech – úbytek), aniž by měl širší vypovídací schopnost. Řešení mohlo mít několik variant, od přehledu doporučeného Národní účetní radou až po text doplněný přehledně jednotlivými položkami změn. Nejdůležitější je, že musí vypovídat o skutečnostech, ke kterým došlo v dané účetní jednotce, a nikoli jen formálně uvést čísla v tabulce plus minus. Ze zadaných položek činily nejvíce problémů dvě položky, a to vklad tichého společníka a dále překvapivě ážio.

Jeden uchazeč tento příklad vůbec neřešil. Průměrně bylo za tento příklad uděleno 8 bodů (rozpětí přiděleného bodového hodnocení 0 – 19 bodů), čemuž odpovídá úspěšnost řešení pouhých 32 %. Pouze 6 uchazečů dosáhlo alespoň na polovinu možné bodové dotace.

Druhý příklad byl tradičně zaměřen na přehled o peněžních tocích – úkolem bylo zkontrolovat zadaný přehled v kontextu doplňujících informací, opravit příp. zjištěné chyby, vyplnit nově přehled a v případě zjištění významného rozdílu v peněžních tocích tento stručně okomentovat. Příklad byl úspěšnějším oproti příkladu prvnímu, nicméně výsledek byl podprůměrný. Oproti jiným zadáním se mohl zdát jednodušší v tom, že přehled byl zadaný, nebylo tedy třeba jej sestavovat „na čistý papír“, přesto byly výsledky velmi rozdílné. Alespoň polovinu a více bodů získalo 11 uchazečů, ale 19 uchazečů získalo méně než 10 bodů. Bodové hodnocení, které bylo za tento příklad uděleno, resp. rozpětí přidělovaných bodů, bylo velice široké (0 – 23 bodů ve dvou případech). Průměrně bylo dosaženo necelých 11ti bodů (42% úspěšnost).

Již tradičním problémem bylo vyčíslení výsledku hospodaření před zdaněním, kde pouze část posluchačů došla ke správnému výsledku. Problém převážně spočíval v tom, že úprava výsledku hospodaření byla provedena pouze o daň splatnou, a nikoliv o daň odloženou, případně byla úprava o daně provedena se špatným znaménkem. Jako problematický se také ukázal zůstatek kontokorentního účtu, vklad zásob a přecenění krátkodobých cenných papírů.

K řešení příkladů a zejména výkazů je potřeba opětovně říci, že někteří posluchači neměli uvedené žádné výpočty ani poznámky, což v případě, že se výsledná hodnota skládala z několika dílčích položek a její celková výše nebyla uvedena správně, vedlo k tomu, že nemohlo být hodnoceno přidělením alespoň částí bodů za jednotlivé dílčí výpočty. Např. v přehledu o peněžních tocích výsledek hospodaření nebo změny stavu položek pracovního kapitálu.

Vzhledem k tomu, že se opětovně vyskytlo několik případů, kdy uchazeč nechal jeden i více příkladů bez řešení, apelujeme na uchazeče, aby se takovým situacím vyhnuli. V případě, že je ponecháno bez řešení několik částí zkoušky/příkladů, je poměrně velká pravděpodobnost neúspěchu. Pozornost při čtení zadání je další skutečností, kterou je třeba zopakovat – stále se opakují situace, že řešení neodpovídá položenému úkolu/položené otázce, a takové odpovědi jsou jen zbytečnou ztrátou času. V případě, že je úkolem interpretace/okomentování výsledku,

nestačí uvést jen číselnou hodnotu, a stejně tak, pokud je úkolem vyčíslení hodnoty, tak není možné získat plnohodnotné body za „teoretickou“ odpověď.

ZKOUŠKA Č. 7 – PROFESNÍ CHOVÁNÍ A KOMUNIKACE

Zkoušku absolvovalo 12 adeptů systému certifikace, úspěšně složilo zkoušku 11 z nich. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
91,67	93,33	72,73	73,33	88,00	100,00	89,29	92,31	82,35	90,63	71,15

Minimální počet dosažených bodů byl 42, maximální pak 87 bodů.

Zkouškové zadání tvořily dvě části – testové otázky (24 testových otázek s výběrem správné odpovědi z uvedených tvrzení, s maximální bodovou dotací 40 bodů) a 12 otázek s volnou odpovědí, které měly maximální bodovou dotací 60 bodů.

V případě *testových otázek* dosahovali uchazeči průměrného hodnocení 30 bodů, tj. 75% úspěšnost v této části zkoušky (bodové rozpětí udělených bodů 24 – 35). Častěji se chybovalo v otázkách č. 14 a č. 5 (motivace), otázce č. 8 (normy x hodnoty), v otázce č. 19 (teorie učení).

V části zkoušky zahrnující *otázky s volnou odpovědí* bylo průměrně dosaženo hodnocení 34 bodů, úspěšnost této části zkoušky 57 % (rozpětí přiděleného bodového hodnocení 12 – 52 bodů). Polovina uchazečů nedosáhla v této části zkoušky alespoň na polovinu možné bodové dotace. Chyby se vyskytovaly průřezově všemi otázkami, větší obtíže se tentokrát objevily u otázek cílených na profesní etiku, ale také na konflikty, proces vyjednávání (což naopak v rámci testových otázek byla jedna z nejméně úspěšných otázek) nebo organizaci pracovní porady, což by měly být oblasti, se kterými se mnozí účastníci setkávají i ve své reálné praxi.

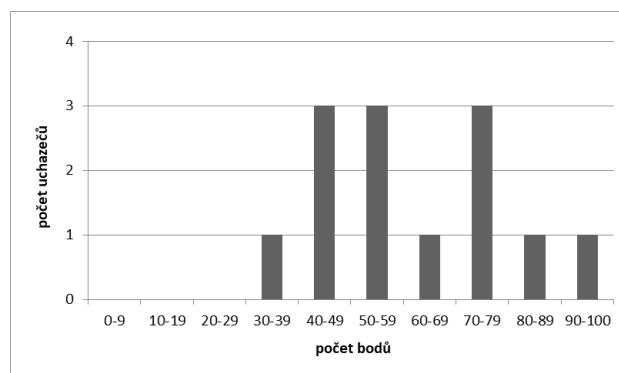
Nadále lze pro další termíny doporučit nepodceňovat přípravu na tuto zkoušku, věnovat dostatečný čas studiu doporučených studijních textů (vč. těch, které se týkají profesní etiky), v neposlední řadě pak pozornost při čtení zadání tak, aby byl zodpovězen celý dotaz. Z výsledků je patrné, že studenti chodí na tuto zkoušku připraveni dobře.

ZKOUŠKA Č. 8 – MANAŽERSKÉ FINANCE

Zkoušku absolvovalo 13 adeptů certifikace, 9 z nich uspělo. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
69,23	44,44	82,35	70,00	85,71	88,24	80,00	50,00	77,78	78,57	91,67

Minimální počet získaných bodů činil 37 bodů, zatímco nejlepší řešitel získal 91 bodů. Průměrné skóre činilo 62 bodů. Rozložení získaných bodů mezi uchazeče zobrazuje graf, ve kterém jsou v intervalech po deseti bodech znázorněny počty uchazečů, kteří získali body spadající do příslušného desítkového rozpětí.

Zkouškové zadání bylo rozděleno do dvou částí – v první byly zařazeny testové otázky (10 otázek; volba správné odpovědi z nabízených variant), druhou část tvořily 4 příklady.

Na teoretické *testové otázky* připadlo 20 ze 100 bodů za celý test. Uchazeči v průměru získali necelých 13 bodů (62% úspěšnost) z celkové bodové dotace. Chybovost u jednotlivých otázek kolísala mezi 23 % u sedmé otázky mířící na termín „sekuritizace“ až po 54% podíl chybných odpovědí u otázek 2 a 6. První nejproblematičtější otázka (č. 2) ověřovala, zda adepti vědí o možnosti tuzemských akciových společností vydat tzv. kusové akcie

bez nominální hodnoty, zatímco většina odpovědí adeptů se domnívala, že nelze vydat akcie ve formě na majitele. Druhá nejproblematičtější otázka (č. 6) požadovala po uchazečích přiřadit k termínu „tranše“ správnou definici, což sedm uchazečů nezvládlo, když čtyři si vybrali definici tantiémy a tři zvolili definici emisních nákladů.

Příklady tvořily 80% podíl z maxima 100 bodů za celý test. Průměrná úspěšnost řešení činila 62 %. Příklady pokrývaly oblasti zkouškového sylabu, u kterých se vyžaduje od uchazeče komplexní znalost, popřípadě základní znalost. Konkrétně šlo o následující problematiku:

- *Příklad č. 1* za 25 bodů testoval odpisování, investiční výpočty a rozhodování. Za řešení adepti získali v průměru 16 bodů, což odpovídá 63% úspěšnosti řešení. Při stanovení odpisů příklad vyžadoval použití metody DDB (Double-Declining-Balance method), která se u více než poloviny uchazečů ukázala být problémem. Další problém činila zadaná splatnost daně, která byla podle zadání o rok posunuta od zdaňovaného období. Při výpočtech peněžních toků proto adepti měli zohlednit tento posun o rok a z peněžního toku daného roku vyloučit za něj určenou daň a naopak přidat platbu daně loňské. V protikladu ke jmenovaným problémům se bez potíží ukázal samotný výpočet čisté současné hodnoty, která byla zpravidla počítána správně a která byla uznávána, i když se výpočet logicky opíral o chybné předchozí údaje. Interpretace a konečné rozhodnutí na základě určené čisté současné hodnoty se opět ukázalo problematické, když uchazeči nebrali často v potaz zadanou vylučující se podstatu některých projektů, požadavek na realizaci strategického projektu, rozdílnou kapitálovou náročnost vyžadující použití indexu rentability jako kritéria rozhodování místo čisté současné hodnoty, nebo zadanou limitující částku zdrojů na financování investic.
- *Příklad č. 2* oslovoval problematiku řízení pohledávek a jejich faktoringu. Z možných 21 bodů uchazeči získali v průměru 14 bodů (65 %). Výskyt chyb byl mezi uchazeči hodně nepravidelný, čemuž odpovídal interval od 7 získaných bodů až po zcela správné řešení. Bez potíží se zpravidla jevila doporučení možných zdrojů informací pro prevenci vzniku nedobytných pohledávek v posledním úkolu. Naopak největší problém činil druhý úkol, který mířil na zjištění nákladů při zamýšlené spolupráci s faktoringovou společností. Ty měly být spočítány pouhým promítnutím v zadání vyjmenovaných dopadů takové spolupráce. V rozporu se zadáním často uchazeči opomíjeli zadáním předjimanou setrvávající potřebu financovat 20% podíl postupovaných pohledávek. Dále při výpočtu nákladů předfinancování 80% podílu postoupených pohledávek většina uchazečů vypočetla náklad z celoroční fakturace, aniž by následně zohlednila, že fakturované pohledávky budou podle zadání spláceny do 35 dnů, a proto úrok z financování bude tvořit pouze 35/360 z úroku odpovídajícího celoroční fakturaci.
- *Příklad č. 3* patřil mezi náročnější, když z jeho dotace 18 bodů uchazeči průměrně získali 11 bodů (59,4% úspěšnost). Úkolem adeptů bylo porovnat trojici projektů pomocí kritéria diskontovaných nákladů. Problémy dělalo zejména zaměňování vzorců uměřovatele a zásobitele, resp. odůročitele a fondovatele při zohlednění budoucí prodejní ceny.
- *Příklad č. 4* za 16 bodů vykazoval nejmenší úspěšnost řešení, pouhých 59,1 %. Získané body se hodně lišily s variačním koeficientem dosahujícím téměř 50%. Jinými slovy se střídala zcela či téměř naprosto správná řešení s téměř neúspěšnými pokusy o řešení. Až na jednu výjimku nedělal problém výpočet budoucí hodnoty vkladu. Problematické však byly následné výpočty úroku při postupných výběrech, který řada uchazečů nepočítala z průměrného zůstatku, ale celkové původní úložky, aniž by zohlednila její výběry. Paradoxně častou chybou bylo též zaměnění doby mezi dvěma výběry s počtem výběrů za rok, dle kterého se měly odvodit poplatky za výběry zaplacené za celý rok.

Z výše uvedených poznámek o výsledcích zkoušky lze odvodit následující obecná doporučení pro potenciální uchazeče o zkoušku:

- Ideální příprava by měla vést k pochopení podstaty a logiky výpočtů. Bohužel řešení řady adeptů naznačovala, že při výpočtech postupují mechanicky podle namemorovaného vzoru z učebnice, či starších zadání, aniž by chápali podstatu výpočtu. Polovina uchazečů např. ignorovala při výpočtu peněžních toků zadaný předpoklad, že k platbě daně z příjmů dochází až v roce následujícím po roce, za který byla stanovena. Podobně při výpočtu průměrných ročních diskontovaných nákladů si řada uchazečů komplikovala situaci postupem přesně podle vzorce z učebnice (ve kterém navíc často udělali chybu), což znamenalo zdoluhavé opakování výpočtů, jejichž mezivýsledky již znali z předchozích úkolů apod.
- Nezanedbatelnou součástí bodového hodnocení je též hodnocení postupu uchazeče. Je proto na škodu, pokud uvede pouze výsledky bez postupu jejich stanovení. Nezřídka se totiž stává, že v nervozitě dojde k chybnému přepisu výsledku z kalkulátoru, nebo chybnému zadání dat do kalkulátoru, což bez uvedeného postupu znamená plnou ztrátu bodů, zatímco v případě uvedeného postupu mohly být přiděleny body alespoň částečné.

- Z průběhu zkoušky se zdálo, že čas nebyl pro většinu adeptů limitujícím faktorem. Lze proto doporučit důslednější závěrečnou kontrolu před odevzdáním testu. Nepochybně by při ní uchazeči odhalili např. zbytečnou chybu v odpovědi na pátou teoretickou otázku, kde čtyři adepti (30 %) volili na první pohled správnou definici obchodního úvěru, ovšem zadání otázky požadovalo: „Vyberte nepravdivé tvrzení o obchodním úvěru“. Podobnými naprosto zbytečnými chybami pak adepti přišli o cenné drobné body, které ve třetině případů rozhodovaly o úspěchu, resp. neúspěchu při složení zkoušky.

ZKOUŠKA Č. 9 – MANAŽERSKÉ ÚČETNICTVÍ

Zkoušku absolvoval 1 adept systému certifikace, a to s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
100,00	100,00	50,00	66,67	100,00	100,00	50,00	100,00	80,00	42,86	100,00

Zkouška obsahovala standardně 5 strukturovaných příkladů, z nichž byly k řešení voleny čtyři příklady (všechny příklady s maximální bodovou dotací 25 bodů). S ohledem na účast bližší komentář neuvádíme.

ZKOUŠKA Č. 10 – IFRS (IFRS specialista)

Zkoušku absolvovalo v rámci systému certifikace 7 adeptů a 4 byli u zkoušky úspěšní. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny (jedná se pouze o „skupinu“, která absolvovala zkoušku v rámci systému certifikace).

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
57,14	14,29	36,36	28,57	41,67	28,57	23,08	58,33	57,89	37,50	46,43

V rámci samostatné kvalifikace IFRS specialista se prosincové zkoušky zúčastnilo 5 uchazečů, zkoušku složili úspěšně tři z nich (60% úspěšnost této skupiny).

Celkem tedy prosincovou zkoušku úspěšně absolvovalo 7 uchazečů z celkového počtu 12 zúčastněných – tomu odpovídá úspěšnost 58,33 % (pro srovnání uvádíme celkovou úspěšnost zkoušky v letech 2014 – 2017; 6/2017: 45,45 %, 12/2016: 42,86 %, 6/2016: 36,84 %, 12/2015: 40 %, 6/2015: 23 %, 12/2014: 26 %, 6/2014: 47 %).

Nejlepším výsledkem bylo 65 bodů, nejméně bylo naopak přiděleno bodů dvacet devět.

První otázka byla, stejně jako při každé zkoušce, zaměřena na prověření znalostí o pravidlech pro podnikové kombinace a přípravu konsolidovaných výkazů. Úkolem bylo sestavení konsolidovaného výkazu o úplném výsledku skupiny skládající se z mateřského podniku, jednoho dceřiného a jednoho přidruženého podniku. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 13 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů bylo 19 a celkem 7 z 12 adeptů na tuto otázku získalo alespoň polovinu z 25 bodů. V jednom případě nebyla tato otázka zodpovězena, resp. řešena.

Z relativně vysokého počtu získaných bodů u odpovědi na první otázku, které adepti získali, je zřejmé, že většina adeptů se při přípravě na zkoušku zaměřuje na procvičování příkladů v oblasti konsolidací. Což je samozřejmě vhodné, ale na druhou stranu je z odpovědi na zbývající zkouškové otázky zřejmé, že adepti alokují na první otázku nepoměrně více času, a odpovědi na zbývající zkouškové otázky už nejsou dostatečně obsáhlé.

Mezi nejčastější chyby a nedostatky patřily:

- Mnozí neprovedli přecenění dříve pořízeného nekontrolního podílu ve společnosti Beta na jeho reálnou hodnotu k datu, kdy společnost Alfa získala nad společností Beta kontrolu.
- Obdobně někteří opomněli navýšit podmíněnou část pořizovací ceny společnosti Beta na její aktuální reálnou hodnotu, což mělo mít za následek vykazání hodnoty na řádku Finanční náklady b konsolidovaném výkazu zisku a ztráty.
- Většina uchazečů správně provedla výpočet nerealizovaných zisků ze vzájemných transakcí. Někteří z nich však nedokázali správně vyřešit situaci, kdy jedním z kupujících byl přidružený podnik (eliminace je provedena pouze ve výši podílu skupiny v přidruženém podniku), a kdy dceřiný podnik dodal zboží mateřskému podniku v minulém i běžném účetním období (do nákladů na prodané výkony je promítnuta pouze změna nerealizovaného zisku mezi dvěma daty účetní závěrky).
- Jen část uchazečů správně promítla všechny úpravy plynoucí z nájmu nemovitosti v rámci konsolidované skupiny.

- Komentování a vysvětlování výpočtů a úprav, včetně uvádění odkazů na související IFRS bylo u této otázky zcela zbytečné. Úkolem bylo pouze sestavení konsolidovaného výkazu, a proto za vysvětlující komentáře nejsou udělovány žádné body.
- Většina uchazečů sestavila odpověď na první otázku v podobě tabulky, kdy prováděli jednotlivé úpravy v samostatných sloupečkách. Takto je sice konsolidace prováděna v reálném životě, ale to je dáno zejména nutností dodržet podvojnost všech konsolidačních úprav. U této zkoušky je ale situace odlišná – bodované jsou jednotlivé konsolidační úpravy promítnuté na jednotlivé samostatné řádky výkazů, a pro úspěšné složení zkoušky postačí získání alespoň poloviny z možných bodů.
- Zároveň je také zbytečnou ztrátou času sčítání hodnot na jednotlivých řádcích výkazů. Opět opakují, že body jsou udělovány za jednotlivé konsolidační postupy a úpravy a ne prokázání toho, že adept umí správně sčítat na kalkulačce.

V *druhé otázce* měli uchazeči za úkol připravit upravený výkaz o finanční situaci a výkaz o úplném výsledku z pracovních verzí těchto výkazů, do kterých měli promítnout úpravy vyplývající z dodatečných informací, a následně sestavit i výkaz změn vlastního kapitálu. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 12 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 16 a celkem 5 z 11 adeptů na tuto otázku získalo alespoň polovinu z 25 bodů. Nejméně bylo u této otázky přiděleno 5 bodů.

Nejčastější chyby a nedostatky:

- Potěšitelné je, že oproti minulosti se zvýšil počet těch, kteří vyřešili úpravu hodnoty přeměnitelných dluhopisů. Tyto finanční nástroje bylo nutné při jejich prvotním vykázání rozdělit na závazkovou a kapitálovou část, následně upravit výši finančních/úrokových nákladů vykázaných ve výkazu zisku a ztráty, upravit zůstatkovou hodnotu závazku k datu účetní závěrky a také vykázat kapitálovou část jako pohyb a zůstatek ve výkazu o změnách vlastního kapitálu. Ačkoliv stále zůstává část uchazečů, která opomněla provést i úpravu úrokových nákladů za běžné účetní období.
- Stále jen relativně malý počet uchazečů si správně poradil s promítnutím změny zůstatku odložené daně. Pohyb odložené daně z přechodných rozdílů vzniklých přeceněním aktiv účtovaných přes vlastní kapitál má být promítnut proti dané položce vlastního kapitálu a vykázán jako součást ostatního úplného výsledku za běžné účetní období.
- Někteří neprovedli opravu změny klasifikace kapitálového finančního aktiva z kategorie v reálné hodnotě s dopadem do ostatního úplného výsledku (FVOCI) do kategorie v reálné hodnotě s dopadem do zisku a ztráty (FVPL), ačkoliv takováto změna není podle IFRS 9 povolena.
- Někteří zbytečně ztratili body tím, že nesestavili výkazy, do kterých jako počáteční hodnoty měly být uvedeny částky z pracovní verze výkazů, a namísto toho řešení příkladu začali výpočty a popisováním jednotlivých úprav. Další ztrátou cenného času byly výpočty mezisoučtů a součtů ve výkazech. Sice bylo možné získat bod za přenesení čistého zisku a ostatního úplného výsledku běžného účetního období z výkazu o úplném výsledku do výkazu změn vlastního kapitálu, ale tento bod byl udělen za uvedení i vymyšlených hodnot, pokud byly v obou zmíněných výkazech shodné.
- Komentování a vysvětlování výpočtů a úprav, včetně uvádění odkazů na související IFRS bylo i u této otázky zcela zbytečné. Úkolem bylo pouze sestavení výkazů, a proto za vysvětlující komentáře nejsou udělovány žádné body.
- I tentokrát se objevilo několik případů, kdy uchazeči nepřipravili ani pracovní verzi upravovaných výkazů, a tím se ochudili o body, které bylo možné získat za pouhé opsání hodnot, u kterých nebyla žádná úprava potřebná.

Ve *třetí otázce* měli uchazeči okomentovat účetní ošetření určitých položek a transakcí, navržené asistentem finanční ředitelky veřejně obchodované společnosti, z pohledu IFRS, a případně navrhnout jejich opravu. Tato otázka testovala ve čtyřech podotázkách znalosti IFRS v oblasti vykazování aktiv pořízených formou leasingu, ztráty ze snížení hodnoty dlouhodobých aktiv, změny účetního pravidla, přeceňování finančních aktiv vykazovaných v reálné hodnotě a zaměstnaneckých požitků. Průměrný počet získaných bodů u této otázky byl 12 z 25, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 18, a pouze 4 z 12 adeptů za tuto otázku získali alespoň polovinu z maximální dotace 25 bodů. Nejméně bylo v tomto případě uděleno 8 bodů.

Nejčastější chyby a nedostatky u třetí otázky:

- Příliš stručné odpovědi, bez uvedení relevantních IFRS pravidel.
- U jednotlivých podotázek byly konkrétně vypsány otázky a nejasnosti, které asistent finanční ředitelce přednesl. A od uchazečů bylo očekáváno, že ve své odpovědi na tyto dotazy a nejasnosti adresně zareagují.

Proto bylo zcela zbytečné například u první podotázky vypisovat pravidla pro odepisování práva užívat aktivum či úročení závazku z leasingu.

- Naopak část uchazečů u jednotlivých podotázek nezodpověděla všechny otázky a nezareagovala na všechny nejasnosti přednesené asistentem. Jako ilustraci tohoto nedostatku uvedu třetí podotázku, ze které parafrázuji účetní ošetření zvolené asistentem:
 1. Vykázal jsem dopad změny nákladového vzorce zásob ve výsledovce za běžné účetní období.
 2. A tento dopad jsem klasifikoval jako mimořádný výnos.

Proto bylo plný počet bodů možné získat pouze, pokud adept:

1. Uvedl odkaz na IFRS řešící změny účetních pravidel.
2. Vysvětlil, že změna nákladového vzorce je považována za změnu účetního pravidla.
3. Vysvětlil povinnost retrospektivní aplikace nového účetního pravidla (a případně zmínil postup při neproveditelnosti retrospektivní aplikace).
4. Popsal, jaký dopad má retrospektivní aplikace na účetní závěrku společnosti, včetně zmínky o povinnosti zveřejnit tři výkazy o finanční situaci.
5. Zmínil, že IFRS nepovolují klasifikaci „mimořádná položka“ ve výkazu zisku a ztráty (a případně zmínil možnost uvést významnou, neopakující se položku, na samostatném řádku tohoto výkazu).

Relativní obsáhlost odpovědi byla promítnuta i do hodnocení této podotázky šesti body.

Čtvrtá otázka byla rozdělena do dvou podotázek věnovaných primárně problematice změn účetních pravidel, účetních odhadů a opravy chyb. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 11 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 17, a stejně jako u otázky třetí 4 uchazeči v této otázce získali alespoň polovinu z dostupných 25 bodů. Nejméně byly za čtvrtou otázku přiděleny čtyři body.

V první podotázce měli uchazeči možnost získat až 7 bodů připravením přehledu pravidel IFRS pro rozhodování, zda má být vynaložená částka vykázána jako aktivum ve výkazu o finanční situaci či jako náklad ve výkazu zisku a ztrát. Odpovědi na tuto podotázku byly většinou dobré, mezi hlavní nedostatky patřily příliš stručné odpovědi, odpovědi mimo požadovaný úkol a neuvedení ilustrativních příkladů.

Ve druhé podotázce čtvrté otázky měli uchazeči aplikovat zejména pravidla pro odepisování/amortizaci a snížení hodnoty nehmotných aktiv a vykazování rezervy na soudní spor a s ní související náhrady z titulu odškodnění. Odpovědi na tuto podotázku byly většinou dobré, i když příliš stručné s ohledem na její bodovou dotaci.

Na závěr stručně poučení z chyb, které se opakuje z minulých zkoušek:

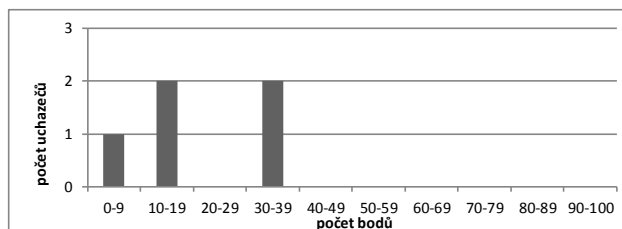
- Hlídejte si rozvržení času, většinou je potřeba alespoň stručně v hlavních bodech odpovědět na všechny čtyři otázky a související podotázky, abyste si zajistili bezpečné splnění minimálního limitu pro úspěšné složení zkoušky.
- V případě slovních odpovědí posuďte nutný rozsah odpovědi tak, aby odpovídal bodovému hodnocení otázky, například na otázku dotovanou čtyřmi body nestačí odpovědět jen jednou větou.
- Na druhou stranu, pokud je požadováno sestavení výkazu jako takového, je zbytečnou ztrátou času výpočty jakkoliv komentovat a vysvětlovat, protože body jsou udělovány pouze za sestavení výkazů a do nich provedené úpravy.
- Obdobně je zbytečnou ztrátou času opisovat do řešení hlavní body ze situace v zadání otázky.
- Pečlivě si přečtěte zadání otázek 3 a 4, abyste správně určili, na co se máte ve slovní části odpovědi soustředit. Za odpovědi nad rámec daného úkolu nejsou udělovány žádné bonusové body.
- Vhodným způsobem si označujte výsledky dílčích výpočtů, které je pak nutné promítnout na více míst v účetních výkazech nebo jiných záznamech. Například pokud vypočítáte částku ročních odpisů budovy, dostanete plný počet bodů pouze při jejím promítnutí do nákladů ve výkazu zisku a ztráty i do zůstatku aktiva ve výkazu o finanční situaci.
- Nespoléhejte se jen na studium teoretických pravidel jednotlivých standardů a interpretací, důležitou součástí vaší přípravy na zkoušku by mělo být i propočítání příkladů aplikujících tato teoretická pravidla na konkrétních scénářích.
- Pokuste se „složit“ některou z minulých zkoušek za podmínek obvyklých při skutečné zkoušce, abyste si udělali představu o rozsahu a náročnosti zkoušky.

ZKOUŠKA Č. 11 – FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Zkoušku absolvovalo 5 adeptů certifikace, úspěšný nebyl bohužel ani jeden z nich. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
00,00	-	100,00	66,67	100,00	57,14	66,67	69,23	83,33	53,33	81,25

Dosažené body se pohybovaly mezi 3 a 39 body. Podrobnější informaci o četnosti bodových zisků udává následující histogram.

Komplexní případová studie mířila na oblasti učiva, u kterých syllabus předmětu vyžaduje komplexní znalost, v zanedbatelné míře pak znalost základní. Navzdory tomu uchazeči v průměru získali pouhé 4,2 body z celkové dotace 40 bodů, čemuž odpovídala úspěšnost řešení pouhých 11 %. Problémy činila již úvodní teoretická otázka, ve které polovina uchazečů nedokázala vysvětlit rozdíl mezi termíny „zadlužený manažerský výkup (Leveraged Buy-out, LBO)“ a tzv. „Management Buy-in“. Žádný uchazeč nebyl schopen vyřešit otázku směřující k výpočtu jedné složky průměrných nákladů kapitálu WACC. Jediným úspěšněji řešeným úkolem tak zůstal úkol 3, ve kterém se od adeptů očekával výpočet hodnoty korporace na základě zadaných předpokladů. Ani v tomto případě však úroveň správnosti řešení nebyla příliš uspokojivá, zvláště s ohledem na skutečnost, že obdobná problematika byla opakovaně náplní minulých ročníků zkoušky vč. minulých úvodních případových studií. Naprosto katastrofální pak byly výsledky posledního čtvrtého úkolu. Valná většina uchazečů se o jeho řešení vůbec nepokusila, zbytek chyboval hned v zohlednění podstaty dluhopisu, což je za základní znalost považováno již v předmětu na předcházejícím stupni certifikace.

Zadání nabízelo čtveřici příkladů, každý po 20 bodech, z nichž si uchazeč volil k řešení tři příklady. Průměrná úspěšnost řešení všech příkladů dosáhla 20 %. Všichni uchazeči si vybrali k řešení první tři příklady, zatímco o řešení čtvrtého příkladu (reorganizace) se nikdo nepokusil. Konkrétní problémy spojené s odevzdaným řešením byly následující:

- *Příklad č. 1* imitoval problematiku výpočtu rizika portfolia a jeho měření variačním koeficientem, což byl příklad, který v minulých zkouškách zaznamenal vysokou 81% úspěšnost. V tomto zadání, kde byl příklad zadán méně „typově“, a to jako výpočet střední hodnoty peněžního toku z různých scénářů téhož projektu, dosáhli uchazeči průměrně pouze 7 bodů z 20, tj. 35% úspěšnosti řešení. Problémy činil již samotný výpočet střední hodnoty, kdy polovina uchazečů nezhlednila pravděpodobnosti jednotlivých scénářů. To samé se opakovalo při výpočtu rizika pomocí směrodatné odchylky. Nejproblematictější se pak ukázalo finální výpočet hodnoty v riziku (= Value at Risk, VaR, riskovaná hodnota). Paradoxně zcela bez odpovědi zůstala poslední teoretická otázka ohledně podstaty metody Monte Carlo, se kterou se pravděpodobně žádný uchazeč nesetkal, a to navzdory požadované komplexní znalosti této problematiky.
- *Příklad č. 2* sice vykázal 28% úspěšnost řešení, ale šlo o úspěšnost vychýlenou řešením jediného uchazeče s 90% úspěšností řešení. V případě ostatních uchazečů nedosáhla úspěšnost řešení 25 %. Neúspěšná většina řešitelů se buďto o řešení vůbec nepokusila, nebo se v zadání příkladu ztratila. Ve své podstatě jednoduchý příklad totiž stejně jako v praxi obsahoval celou řadu údajů, z nichž nadbytečné měli uchazeči ignorovat a vybrat si pouze ty, které potřebují pro své řešení.
- *Příklad č. 3* se ukázal nejnáročnější z příkladů, které si adepti vybrali k řešení. Průměr bodového ohodnocení 4,3 bodu (21% úspěšnost) však je ošidný. Uchazeči totiž řešili úkoly v pořadí, v jakém byly příklady seřazeny v zadání. Když došli k třetímu příkladu, patrně se již silně projevila jejich únava, protože čtyři adepti nevyplnili vůbec žádné výsledky. Pouze jediný řešitel přesvědčivě (se ziskem 17 z 20 bodů) určil rizikový profil nabyvatele, vypočítal dopady akvizice na vlastní kapitál korporace po akvizici a zhodnotil prémii akcionářům přebírané korporace.

Výše uvedené komentáře lze shrnout do následujících doporučení:

- Předmět „Finanční řízení“ (dále jen „FR“) navazuje na zkoušku z předmětu „Manažerské finance“ (dále jen „ManFi“). Alespoň průměrně připravený uchazeč o složení zkoušky z předmětu ManFi by přitom bezpochyby znal podstatu výpočtu průměrných nákladů kapitálu (WACC), nebo by byl schopen

identifikovat peněžní toky spojené s dluhopisem (obligací) v podobě pravidelných kupónových plateb a následného splacení jistiny (nominální hodnoty). Paradoxně obojí se ukázalo nad síly adeptů o složení zkoušky z FR. Jinými slovy, návaznost mezi předměty ManFi a FR není pouze formálně deklarovaná, ale FR skutečně završuje problematiku započatou v ManFi.

- Zadání případové studie a příkladů na první pohled působila sofistikovaně, nicméně většina výpočtů byla poměrně snadná a často testovala jen základní znalosti, v řadě případů dokonce nepřekračující znalosti vyžadované v kurzu ManFi nižšího stupně. Na rozdíl od nižší zkoušky však všechna zadání předpokládala, že uchazeč o složení zkoušky z FR si bude schopen z řady nadbytečných údajů vybrat ty podstatné pro své řešení, stejně jako se v reálném životě od finančního ředitele očekává, že ze záplavy dat v podobě kurzových lístků, úrokových sazeb, či burzovních zpráv si vybere relevantní informace pro řešení svého aktuálního problému. Extrémem ve zdánlivé komplikovanosti byl nikým neřešený čtvrtý příklad, kde téměř postačovalo vybírat údaje ze zadání a postupně je dosadit do jednotlivých úkolů.
- Do hodnocení vstupuje též posouzení postupu řešení. Adept je proto sám proti sobě, když nezaznamená, jak spočítal ve svém řešení uvedené hodnoty. Pokud totiž nemá správný výsledek, pak bez uvedeného postupu nelze nijak posoudit (a částí bodové dotace odměnit), že alespoň byl na stopě správnému výpočtu a vloudila se mu pouze numerická chyba, či některý nezohledněný předpoklad ze zadání.

ZKOUŠKA Č. 12 – PODNIKOVÝ MANAGEMENT

Zkoušku absolvoval 1 adept systému certifikace. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
100,00	87,50	100,00	50,00	80,00	75,00	88,89	100,00	85,71	100,00	100,00

Zkouška obsahovala standardně testové otázky a otázky s volnou odpovědí, a dále čtyři případové studie, ze kterých jsou k řešení voleny tři z nich. S ohledem na účast bližší komentář neuvádíme.

ZKOUŠKA Č. 13 – AUDITING A VNITŘNÍ KONTROLA

Zkoušku absolvovalo 5 adeptů systému certifikace, přičemž všichni zvládli zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
100,00	100,00	0,00	100,00	75,00 %	83,33 %	90,00 %	66,67 %	100,00 %	85,71 %	100,00 %

Celkové hodnocení jednotlivých testů se pohybovalo z rozpětí 51 – 62 bodů.

První část zkoušky cílila standardně na podstatu a právní úpravu auditu, přičemž znalosti byly ověřovány formou testových otázek a otázek s volnou odpovědí. Body byly přidělovány v rozpětí 9 – 12 z dvaceti možných (průměrně bylo v této části zkoušky dosaženo 10 bodů). Problém činila otázka na ověřování mezitímních účetních závěrek, na povinnost ověřování konsolidovaných účetních závěrek u malé skupiny účetních jednotek, ale také na důvody pro ukončení činnosti statutárního auditora.

Druhá část týkající se obsahu a formy účetních závěrek byla celkově úspěšnější než testové otázky, její hodnocení bylo lehce nadprůměrné. Průměrně bylo v této části zkoušky dosaženo 23 bodů (z maxima, které činilo 40 bodů), čemuž odpovídá úspěšnost 58 %. V této části zkoušky byly zařazeny tři příklady.

Příklad č. 1 týkající se goodwillu, činil některým posluchačům potíže, které jak se zdá plynou z nedostatečné znalosti podstaty této položky, jejího významu a jejího vzniku. Příklad byl postaven na výběru správných variant z těch, které byly zadáním nabízeny, tudíž nešlo o žádné dramatické výpočty nebo interpretace.

Příklad č. 2 zaměřený na vybrané položky účetní závěrky, resp. požadavky na vnitřní předpis ÚJ a chyby, byl nejúspěšnější částí testů a nečinil významné problémy nikomu z posluchačů.

Příklad č. 3 zabývající se účetními výkazy měl také poměrně dobrou úspěšnost. Jako problematická se však jevila položka zaplacené daně z příjmů ve výkazu o peněžních tocích, což je bohužel dlouhodobý trend, jeden uchazeč dále nesestavil nový přehled o peněžních tocích.

Třetí část týkající se auditorských postupů byla úspěšná. Někteří posluchači dosáhli plného nebo téměř plného počtu možných bodů. Průměrně bylo dosaženo 16 bodů z dvaceti možných. Žádná z otázek nebyla vyloženě problematická.

Čtvrtá část zaměřená na interní audit a vnitřní kontrolu činila, téměř tradičně, největší potíže (průměrné hodnocení necelých 6 bodů z maxima 20 bodů). Z odpovědí lze usuzovat, že někteří adepti tuto pasáž z přípravy vynechávají.

Výsledky prosincové zkoušky jsou sice pozitivní v tom smyslu, že uchazeči byli úspěšní, ale celkově jsou dlouhodobě v případě této zkoušky průměrné.

Tak jako i v některých jiných zkouškách je potřeba posluchačům opět doporučit, aby si dobře přečetli zadaný úkol a zabývali se pouze jeho řešením a odpovědí na něj. V některých případech jsou uváděny i informace, které nejsou vyžadovány, a tedy nejsou hodnoceny. To vede ke zbytečné ztrátě času při řešení zkoušky.